

Konu: Kayıt Belgesi İçeriği Menşe GTİP Değişikliği Hk.

Tarih: 18/01/2024  
Kayıt Sayısı :93124374

**T.C.**  
**TİCARET BAKANLIĞI**  
**Gümrükler Genel Müdürlüğü'ne**

Bilindiği üzere 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 235/1-c maddesinde;

*“MADDE 235 –1. Serbest dolaşıma giriş rejimine tabi tutulan eşyaya ilişkin olarak, yapılan beyan ile muayene ve denetleme veya teslimden sonra kontrol sonucunda;*

*c) Eşyanın ithali, belli kuruluşların vereceği ve gümrük idaresine ibrazı veya beyanı zorunlu olan lisans, izin, uygunluk belgesi veya bu belgeler yerine geçen bilgiye bağlı olmasına rağmen, eşya belge veya bilgiye tabi değilmiş ya da belge veya bilgi alınmış gibi beyanda bulunduğu tespit edilmesi hâlinde, varsa eşyanın fark gümrük vergilerinin alınmasının yanı sıra, gümrüklenmiş değerinin iki katı idari para cezası verilir.” hükmünü içermektedir.*

Gümrük Yönetmeliği'nin “Diğer Kurumlar tarafından yapılacak kontroller” başlıklı 181. Maddesinin 10 fıkrasının “c” ve “ç” bentlerinde ise;

*“Madde 181/ 10-c) Denetime ilişkin belgeler veya bu belgeler yerine geçen bilgilerin beyannamede yer almadığının, beyannamenin kapatılmasından veya eşyanın tesliminden sonra yapılan kontroller neticesinde anlaşılması durumunda ilgili kurum bilgilendirilir.*

*ç) Yapılan yönlendirme veya bilgilendirme neticesinde; ilgili kurumca gerçekleştirilen denetimin olumsuz sonuçlandığının bildirilmesi veya eşyanın ithali ve ihracı, belli kuruluşların vereceği ve gümrük idaresine ibrazı veya beyanı zorunlu olan lisans, izin, uygunluk belgesi veya bu belgeler yerine geçen bilgiye tabi olan eşyanın denetlendiğine dair lisans, izin, uygunluk belgesi veya bu belgeler yerine geçen bilgi alınmadığı halde alınmış gibi gösterilmesi halinde Kanununun 235 inci maddesi hükümleri uygulanır.” denilmektedir.*

Konuya ilişkin olarak “Kayıt Belgesi” uygulamasına tabi eşyalar için idare tarafından yapılan sonradan kontrol ve denetim işlemlerinde kayıt belgesinde yer alan menşe bilgisinin sehven hatalı beyan edildiği yönünde tespitler olabilmektedir. Konuya ilişkin olarak Makamlarının ‘TPS-Kayıt Belgesi’ konulu 16.03.2020 tarih 53168949 sayılı yazılarında; İthalat Genel Müdürlüğü'nden alınan 05.11.2019 tarihli, 49036975 sayılı yazılarından bahisle, 2019/1 sayılı Tebliğin 10.05.2004 tarihli, 2004/7304 sayılı “İthalatta Gözetim Uygulanması Hakkında Karara” dayandığı, kayda alma uygulaması kapsamında gümrük beyannamesinde yer alan kıymet, miktar, menşe, ihracatçı firma, ithalatçı firma, rejim kodu, GTİP ve diğer bilgilerin kayıt belgesinde yer alan bilgilerle “2019/1 sayılı Tebliğin 6'ncı maddesinin 3 üncü fıkrası hükmü saklı kalmak kaydıyla” aynı olmasının zorunlu olduğu, bu çerçevede gümrük beyannamesinde yer alan bilgilerle kayıt belgesinde yer alan bilgiler arasında farklılık olması durumunda, gümrük beyannamesinde yer alan bilgilere uygun olacak şekilde yeni bir kayıt belgesi sunulması gerektiği ifade edilmektedir.

Söz konusu işlemlerde yeni bir kayıt belgesi düzenlenip düzenlenmeyeceği hususunda İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracat Birlikleri Genel Sekreterliğinden bilgi talep edildiği, anılan kurumdan alınan cevabi yazıda özetle;

- Kayıt belgelerinin tescilli gümrük beyannamesi bilgilerinden önce beyan sahiplerinin beyan ettikleri bilgi ve belgeler değerlendirilerek düzenlendiği,
- Düzenlenen belgeler üzerinde düzeltme veya değişiklik yapılmasının mümkün bulunmadığı,
- İthalatçı firmalar adına düzenlenen kayıt belgesinin kullanılacağı eşya ve gümrük beyanname tescil numarası bilgisi kayıt merkezlerinde yer almadığı,
- Geçmişe yönelik kayıt belgesi düzenlenemediği

Bilgisinin bildirilmesi üzerine, gümrük idarelerince gerek kapanmış beyannamelerde gerekse cari işlem sırasında olası menşe bilgisi değişikliklerinde kurumdan alınan bilgi doğrultusunda Gümrük Kanunu 235/1-c maddesi doğrultusunda gümrüklenmiş değer üzerinden yüksek miktarlardaki ceza kararları düzenlenmekte olup, bu uygulamalar firmaların ciddi mali yaptırımlarla karşı karşıya kalmasına yol açmaktadır.

Malumları olduğu üzere, 4458 sayılı Kanun'un 235/1-e) bendi;

*“e) (Ek:24/10/2019-7190/12 Md.) Bakanlıkça belirlenecek süre içerisinde, (c) bendinde belirtilen eşyanın ithalinin uygun bulunduğuna ilişkin belge veya bilginin düzenlenmesi veya ilgili kurum veya kuruluş tarafından gerçekleştirilen denetimin olumlu sonuçlandırıldığı bildirilmesi hâlinde, 241 inci maddenin birinci fıkrası uyarınca idari para cezası verilir”.* Hükmü, beyannamenin kapatılmasından veya eşyanın tesliminden sonra ilgili kurum veya kuruluş tarafından denetim yapılabileceği öngörülmüş olması ve Gümrük Yönetmeliğinin 181'inci Maddesi hükümleri çerçevesinde yapılacak işlemler açıklanmış olmasına karşın, denetim başvurusu yapılan kurumca yukarıda sayılan gerekçelerle taleplerin kabul edilmemesi neticesi Kanun'un beyan sahibine vermiş olduğu bir hakkın kullanımının engellenmesi neticesi beyan sahiplerinin ağır cezalar ile karşı karşıya kalmalarına yol açılmaktadır. Ayrıca bu uygulama Gümrük Kanunu'nun 235/1-e) bendi hükmü ile Yönetmeliğin 181/10-c ve ç) bendi hükümlerinin uygulanmasını hükümsüz kılmaktadır.

Belirtilen nedenlerle Gümrük Kanunu'nun 235/1-e) bendi hükmü ile Gümrük Yönetmeliği 181'inci maddesi dikkate alınarak, zaman zaman gümrük idarelerince yapılan sonradan kontrol ve denetim sonucunda eşyanın TSE, Tareks, Tarım vb. izne tabi olduğunun tespiti durumlarında, gümrük idarelerince söz konusu işlemlerde firmalardan yeni bir kayıt belgesi ibrazının istenmesi ve akabinde firmalarca alınacak Kayıt Belgesinin beyannameye eklenmesinin uygun bir işlem olacağı değerlendirilmektedir.

Diğer yandan Danıştay 7. Dairesinin E:2021/1268 sayılı Kararında; 2019/1 sayılı Genelge'nin 3. Maddesini değiştiren 'Kıymet Kriterli Gözetim Uygulaması' konulu, 31.03.2021 tarih ve 2021/13 sayılı Genelgenin iptali ve yürütmenin durdurulması talepli davada özetle; *“Eşyanın gözetim kıymet belgesi sunulmaksızın ithal edildiğinden bahisle 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 235. Maddesinin 1. Fıkrasının (c) bendi uyarınca karara bağlanan para cezasına vaki itirazın reddine dair işlemine karşı açılan davada eşyanın ithalinde ibraz edilmesi gereken gözetim belgesinin, 4458 sayılı Kanun'un 235. Maddesinin 1. Fıkrasının (c) bendinde sayılan belgeler arasında yer almadığı, Gözetim Tebliğinde getirilen düzenleme ile eşyanın ithalinin sınırlandırılmasının veya şartlı olarak ithaline izin verilmesinin değil, ithali serbest olan eşyanın ithalat seyrinin izlenmesi ve koruma tedbirlerinin uygulanmasına gerek olup olmadığının belirlenmesinin amaçlandığı, anılan belgenin ibraz edilmemesi nedeniyle tesis edilen işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle işlemin iptali yolunda verilen karara yönelik işlemin reddine ilişkin karar Dairemizin 25/05/2021 tarih ve E:2020/1936, K:2021/12449 sayılı kararıyla onanmış bulunmaktadır.”* denilmektedir.

Karar içeriğinde görüleceği üzere Gözetim Tebliği uyarınca ibraz edilmesi gereken gözetim belgesinin Kanunun 235/1-c maddesinde sayılan belgeler arasında yer almadığı, söz konusu düzenlemenin eşyanın ithalinin sınırlandırılmasının veya şartlı olarak ithaline izin verilmesinin değil, ithali serbest olan eşyanın ithalat seyrinin izlenmesi ve koruma tedbiri uygulanmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla uygulandığı ifade edilmiştir. Bu doğrultuda beyan olunan “Kayıt Belgesinin” de Gözetim Tebliği uyarınca ibrazı istendiği, Kanunun 235/1-c maddesinde sayılan belgeler arasında yer almadığı, beyanname muhteviyatı eşyaların ithalinin herhangi bir nedenle sınırlandırılmadığı yalnızca ithalat seyrinin izlenmesi ve koruma tedbiri uygulanmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla aranan bir belge olması nedenlerinin yanı sıra, yapılan

başvurunun olumsuz sonuçlanması veya ilgili belgenin alınmadığı halde alındığı gibi gösterildiği bir durum söz konusu olmadığı da göz önünde bulundurulduğunda yeni bir kayıt belgesi alınarak ibraz edilmesi hususunda herhangi bir usulsüzlük olmadığı değerlendirilmektedir.

Yukarıda yer alan açıklamalarımız doğrultusunda “Kayıt Belgesinin” Gümrük Kanunu 235/1-c maddesinde yer alan belgelerden olmadığı da göz önünde bulundurulduğunda söz konusu uygulamanın Danıştay Kararına ve gümrük mevzuatına uygun hüküm tesis edilmediği değerlendirilmekle beraber, telafisi mümkün olmayan mağduriyetlere yol açtığı görülmektedir.

Konunun Makamlarınızca değerlendirilmesi hususunu takdir ve tensielerinize arz ederiz.

Saygılarımızla,



**Atilla ŞAHİN**

Ankara Gümrük Müşavirleri Derneği  
Yönetim Kurulu Başkanı



**Orhan KATTAŞ**

Bursa Gümrük Müşavirleri Derneği  
Yönetim Kurulu Başkanı



**Serdar KESKİN**

İstanbul Gümrük Müşavirleri Derneği  
Yönetim Kurulu Başkanı



**Taşkın DALAY**

İzmir Gümrük Müşavirleri Derneği  
Yönetim Kurulu Başkanı



**CebraİL ORMAN**

Mersin Gümrük Müşavirleri Derneği  
Yönetim Kurulu Başkanı